

რეზიუმე

დღეისათვის საბუღალტრო აღრიცხვის კომპიუტერული პროგრამების ბაზარზე არსებობს მრავალი პროგრამა, რომლებიც ერთმანეთისგან განსხვავდებიან სხვადასხვა მახასიათებლებით. მაგრამ ყველა პროგრამის წინაშე დგას ერთი ამოცანა - დაეხმაროს მომხმარებელს ეფექტურად აწარმოოს ორგანიზაციის საბუღალტრო საქმიანობა.

საბუღალტრო აღრიცხვის კომპიუტერული პროგრამები საშუალებას აძლევს მომხმარებელს განავითაროს თავისი ბიზნესი, წარმატებით აწარმოოს საფინანსო საქმიანობა. კომპიუტერული ბუღალტრული პროგრამების დანიშნულებაა ორგანიზაციის საბუღალტრო და სასაწყობო მეურნეობის აღრიცხვის სრული ავტომატიზაცია. სისტემა უნდა იყოს მოქნილი და იოლად მოერგოს ნებისმიერი ორგანიზაციის საქმიანობას.

საკვანძო სიტყვები: საბუღალტრო აღრიცხვის კომპიუტერული პროგრამები, საფინანსო საქმიანობა, სასაწყობო მეურნეობა.

Summary

Nowadays on the market of the accounting software applications there are many applications that are different in various specifications. But the program faces the only goal: how to help customers to produce efficiently the accounting activities of the organization efficiently.

Accounting software allows the user to develop his business successfully and to carry out financial activities. The purpose of the accounting and computer accounting programs of the organization is to reach complete automation of warehousing. The system must be flexible and easily adapted for any organization.

Keywords: accounting software, financial activities, warehousing.

შესავალი

საბაზრო ურთიერთობების ეფექტური განვითარება მჭიდრო კავშირშია საწარმოების ინფორმაციული სამსახურების ორგანიზებასთან, ვინაიდან საწარმოს წარმატებული საქმიანობა შეუძლებელია ინფორმაციული უზრუნველყოფის გარეშე. ინფორმაცია საშუალებას იძლევა ორიენტირება მოვახდინოთ საერთო გარემოში, შევამციროთ ფინანსური რისკი,

გიორგი სულაშვილი, სტუ-ს ასისტენტი პროფესორი

სალომე ჯაფარიძე, სტუ-ს დოქტორანტი
გიორგი ხოტენაშვილი, სტუ-ს მაგისტრანტი

თვალყური ვადევნოთ გარემო პირობებს, ბაზარს, შევაფასოთ საკუთარი საქმიანობა გამოვიმუშავოთ და დავაკორექტიროთ საწარმოს სტრატეგია.

ძირითადი ნაწილი

ბუღალტრული აღრიცხვა მოიცავს დიდი მოცულობის საანგარიშო სამუშაოს, რაც მონაცემთა დამუშავებასთან არის დაკავშირებული. ასეთი სამუშაოს შესრულებისათვის ძალზე მომგებიანია თანამედროვე საინფორმაციო გამოთვლითი სისტემების გამოყენება.

პირველი ფირმა, რომელსაც ეკუთვნის აღნიშნული იდეის პრაქტიკული ხორცშესხმა იყო Peachtree. ეს ფირმა 1976 წელს დაარსდა ატლანტაში (აშშ) რონ რობერტსის, სტივ მანის, მიკ ჯონსისა და ბენ დიერის მიერ და დაკავებული იყო პროგრამული პროდუქტების წარმოებით. 1981 წლის 12 აგვისტოს აღნიშნულ ფირმასა და IBM-ს შორის მოხდა შეთანხმება საბუღალტრო პროგრამების წარმოების შესახებ. 1991 წელს Peachtree-მ წარადგინა პირველი საბუღალტრო პროგრამა Windows-ისათვის. საინფორმაციო სისტემების განვითარებასთან ერთად მან განიცადა მრავალი ცვლილება და დღეისათვის წარმოადგენს ერთერთ ყველაზე ძლიერ და სრულყოფილ საბუღალტრო სისტემას (<http://www.peachtree.com>).

უახლესი ვერსია Saga Peachtree 2010 სრულ საბუღალტრო აღრიცხვასთან ერთად შეიცავს სხვადასხვა სახის სააღრიცხვო ფუნქციების ფართო სპექტრს: ღირებულებებთან მუშაობა, დრო და ბილინგი, ინვენტარიზაცია და სიღრმისეული ანალიზი. პროგრამის მრავალმომხმარებლიანი ოფციები საგრძნობლად ზრდის მწარმოებლობის მონაცემთა კონტროლის მაღალი დონის უზრუნველყოფით. Saga Peachtree 2010 ახორციელებს 125 სახის ანგარიშების წარმოებას ბიზნესისა და სხვადასხვა სახის ფინანსური ანგარიშგებების წარმოებისათვის.

აქვე უნდა ითქვას, რომ მსოფლიოში მრავალი ფირმა ახორციელებს ანალოგიურ სამუშაოს, რომელთაგან შეიძლება დავასახელოთ:

- კომპანია EXACT - დაარსებულია 1984 წელს ქ. დელფტში (ნიდერლანდები). დღეისათვის კომპანიას გააჩნია ფილიალები 40-ზე მეტ ქვეყანაში და ჰყავს 2400 - ზე მეტი თანამშრომელი. კომპანიის საბუღალტრო პროდუქტია Exact Globe (<http://www.exact.com>);

- საყოველთაოდ ცნობილი ფირმა Microsoft - მისი ძირითადი საბუღალტრო პროგრამებია: Mi-

Microsoft Office Accounting, Microsoft Dynamics და Microsoft Small Business 2007 (<http://www.microsoft.com>);

- კომპანია ИНФИН - დაარსებულია 1990 წელს. საბუღალტრო პროგრამა Инфин-Бухалтерия, რომელიც შედის პროგრამა ИнфинУправление-ის შემადგენლობაში (<http://www.win.infin.ru>);

- ფირმა 1С: - დაარსდა 1991 წელს და დღეისათვის ჰყავს 700-ზე მეტი თანამშრომელი. მისი საბოლოო პროდუქტია 1С:Бухалтерия-8, რომელიც შედის პროგრამა 1С:Предприятие-8 შემადგენლობაში (<http://www.1c.ru>);

- კომპანია “Петербургский Капитал” - დაარსდა 1993 წელს და მისი საბუღალტრო-ეკონომიკური პროგრამებია: Турбо-бухгалтер (Эконом, Базовая, Проф, Сетевая), ТБ КОРПОРАЦИЯ (<http://www.pcapital.ru>);

- კომპანია “ИНФО”- მუშაობს 1995 წლიდან. მისი პროგრამებია: Инфо-Бухалтер და Инфо-Предприниматель (<http://www.ib.ru>).

შეიძლება ითქვას რომ აქ ჩამოთვლილი კომპანიები და შესაბამისი პროგრამები წარმოადგენენ ამ საქმის ლიდერებს, მაგრამ მოყვანილი სია არის მსოფლიოში არსებული მსგავსი ორიენტაციის ფირმების და წარმოებული პროგრამული პროდუქტების მხოლოდ უმნიშვნელო ნაწილი.

დღეისათვის ჩვენ გავაჩნია საკმაოდ მაღალი დონის ქართული საბუღალტრო პროგრამები: აღნიშნულ საქმეში ერთერთი პირველთაგანი არის კომპანია “ორისი”, რომელიც დაარსდა 1992 წელს და წარმოებული პროდუქტების მრავალფეროვნებით ლიდერთა რიცხვში შედის. კომპანია უზრუნველყოფს სხვადასხვა ტიპის ორგანიზაციებისთვის საფინანსო და სამეურნეო საქმიანობის პროგრამული უზრუნველყოფის დამუშავებასა და კომპლექსურ მომსახურებას.

კომპანიის სპეციალისტების მიერ შექმნილი იქნა შემდეგი პროგრამული სისტემები:

- უნივერსალური საბუღალტრო და სამეურნეო საქმიანობის აღრიცხვის სისტემა - “ორის ბუღალტერია”;

- საფინანსო და ორგანიზაციული მართვის ინსტრუმენტალური სისტემა - “ორის მენეჯერი”;

- საცალო და საბითუმო ვაჭრობის სისტემა - Universe;

- საბირჟო ვაჭრობის სპეციალიზებული მართვის სისტემა - კავკასიის ბირჟა.

კომპანიის მიერ შექმნილი პროდუქტები გამოირჩევა მოქნილობით, რაც საშუალებას აძლევს მომხმარებელს ერთის მხრივ, მარტივად გადაწყვიტონ მათთვის კარგად ცნობილი სტანდარტული ამოცანები და მეორეს მხრივ დღევანდელ სწრაფად ცვალებად გარემოში ადვილად შექმნან არატიპური ამოცანები პროგრამირების პროფესიონალური ცოდნის გარეშე. დღეისათვის საქართველოში პროგრამული სისტემების შექმნაში ლიდერია ფირმა “Georgian Software Systems”, რომელიც დაარსდა 1996 წელს. მის

მიერ ბაზარზე გამოტანილია ორი პროგრამული პროდუქტი:

1. “SuperFin”- საბუღალტრო აღრიცხვის სრული ავტომატიზაცია, რომლითაც სრულად და მარტივად ეწყობა ნებისმიერი ფირმის ან საწარმოს საბუღალტრო საქმიანობა;

2. “GSS კოდექსი”- ელექტრონული ბიბლიოთეკა, რომელიც მოიცავს საქართველოს კანონმდებლობის მარეგულირებელ დოკუმენტებს.

საბუღალტრო აღრიცხვის კომპიუტერული პროგრამები სთავაზობს მომხმარებელს ხელსაწყოების სტანდარტულ ნაკრებს ბუღალტრის შრომის გამართივებისა და ბუღალტრული აღრიცხვის უკეთ ორგანიზებისათვის. პროგრამები ბუღალტრული აღრიცხვის შემდეგი მონაკვეთების ავტომატიზირების საშუალებას იძლევიან:

- ბანკი, სალარო;
- ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები;

- სასაქონლო, მატერიალური ფასეულობების აღრიცხვა;

- სავალუტო აღრიცხვა;

- წარმოებული პროდუქციისა და განეული მომსახურების აღრიცხვა;

- ორგანიზაციებთან ანგარიშსწორება;

- ანგარიშვალდებულ პირებთან ანგარიშსწორება;

- შრომის ანაზღაურების ანგარიშგება;

- ბიუჯეტთან და არასაბიუჯეტო ფონდებთან ანგარიშსწორება.

ზოგიერთი პროგრამა საშუალებას იძლევა განვახორციელოთ სასაწყობო აღრიცხვა ბუღალტერიის ჩარჩოებში. ასევე ზოგიერთი პროგრამული უზრუნველყოფის შემმუშავებელი ფირმები წავიდნენ წარმოებათა საქმიანობის კომპლექსური ავტომატიზაციის გზით. ასეთი პროგრამები უზრუნველყოფენ არა მარტო ბუღალტრული აღრიცხვის ავტომატიზაციას, არამედ გეგმიურ-ეკონომიკური საქმიანობის, ვაჭრობის ან საქმიანობის სხვა სფეროების ავტომატიზაციასაც.

პროგრამებში აღრიცხვა აგებულია საწყისი მონაცემების რეგისტრაციის საფუძველზე. იმისათვის, რომ სამეურნეო საქმიანობა ასახული იყოს სრულად აუცილებელია ყველა გატარებების შეტანა, რაც შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა ხერხით:

- ხელით;

- ე.წ. ტიპური ოპერაციების გამოყენებით, რომლებშიც თითოეულ ოპერაციას შეესაბამება გატარებების ჯგუფი, თანაც ზოგიერთი გატარებების თანხები შეიძლება გაანგარიშდეს ავტომატურად. მათ მიეკუთვნება. მაგალითად: ხელფასის დარიცხვა ან ვალუტის შეძენა. ეს საშუალებას იძლევა გავამართივოთ მსგავსი სტანდარტული გატარებების დიდი რაოდენობის შეყვანა;

- პირველადი დოკუმენტების მეშვეობით.

პირველად დოკუმენტებთან მუშაობისათვის პროგრამებში გათვალისწინებულია ბუღალტრული აღ-

რიცხვის სტანდარტული პირველადი დოკუმენტების დიდი ნაკრები (სასაქონლო ზედნადები, ანგარიშ-ფაქტურა, სალაროს შემოსავლის და გასავლის ორდერები, საგადახდო დავალებები და ა.შ.). აგრეთვე გათვალისწინებულია ნებისმიერი სხვა სახეობების პირველადი დოკუმენტების შექმნისა და დაყენების შესაძლებლობა.

ბუღალტრული პროგრამების უმეტესობა საშუალებას იძლევა განვახორციელოთ, როგორც სინთეზური, ასევე ანალიზური აღრიცხვა (როგორც როდენობრივ, ასევე თანხობრივ გამოსახულებაში). ანალიზური აღრიცხვის ორგანიზებისათვის პროგრამები პრაქტიკულად ნებისმიერი როდენობის ანალიზური აღრიცხვის ობიექტების გამოყენების საშუალებას იძლევიან. გარადა ამისა პროგრამაში გათვალისწინებულია სავალუტო აღრიცხვის წარმოება, რისთვისაც გამოიყენება ვალუტების სახეებისა და მათი კურსების ცნობარები. უნდა აღინიშნოს, რომ არსებულ პროგრამებში მოქმედებს ყველა შესაძლებლობები, რაც დღეისათვის ოპერაციულ სისტემა windows-ს გააჩნია: ობიექტების მონიშვნა და გადაადგილება, მიმოცვლის ბუფერთან მუშაობა, პროგრამის ფანჯრების სტანდარტული ხედი, მათი სტანდარტული მართვა და ა.შ.

დასკვნა

ინფორმაციულ-ანალიტიკურმა საქმიანობამ სახელმწიფოსა და კომერციულ დაწესებულებებში მნიშვნელოვანი განვითარება ჰპოვა. საბუღალტრო აღრიცხვის კომპიუტერული სისტემის შესწავლა საჭიროა განხორციელდეს საშუალო სანარმოს მასშტაბის კომპლექსური სისტემების მაგალითზე. სწორედ ეს სისტემები უზრუნველყოფენ უნივერსალური საბუღალტრო საინფორმაციო ტექნოლოგიების შესწავლას, პირველადი დოკუმენტების შეტანისა და მომზადების, სააღრიცხვო ფუნქციების შესრულების, ანგარიშებისა და ცნობების ფორმირების ჩათვლით.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ACCA წიგნი 1.2. ფინანსური ინფორმაცია მენეჯერებისათვის, (საერთაშორისო პრაქტიკა). სახელმძღვანელო. თბილისი, 2003 წ. გვ. 565.
2. ACCA წიგნი 1.2. ფინანსური ინფორმაცია მენეჯერებისათვის, (საერთაშორისო პრაქტიკა). პრაქტიკული სავარჯიშოები. თბილისი, 2003 წ. გვ. 254.
3. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი, 2014.
4. <http://www.press.tsu.ge/GEO/.htm>
5. Хохлов А. Е. “Экономические и бухгалтерские информационные системы”
6. <http://do.pnzgu.ru/depozit/Lektsii.pdf>
7. Ильина О.П. Информационные технологии бухгалтерского учета: Учебник. СПб.: Питер, 2002. — 688 с.:
8. Марк Додж, Крейг Стинсон, Эффективная работа с Microsoft Excel 2000. Санкт-Петербург, Москва, 2001.